

امریکای لاتین: فعالیتهای اکسیون

یکی از موفق‌ترین آنها بانکوسل (BancoSol) در بولیوی است.

گروههای همبستگی

بانک سولیداریو، اس.ا.، یا بانکوسل، در سال ۱۹۸۶ در پی یک فعالیت تجاری غیرانتفاعی مشترک بین اعضای برجسته جامعه تجاری بولیوی و اکسیون اینترنشنال، به وجود آمد. در این همکاری تجاری، اکسیون کار رهبری و سرمایه‌گذاری اصلی را برعهده داشت، درحالی‌که اعضای مذکور مسئولیت تأمین تکنولوژی و روش کار را تقبل کرده بودند. برای این برنامه، نام پرودم (PRODEM) در نظر گرفته شد و کار آن عبارت بود از: فراهم کردن اعتبار و امکانات آموزشی به منظور گسترش فرصتهای اشتغال برای افراد محروم از اشتغال آزاد، ترغیب سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری خرد و افزایش درآمد حاصل از این بخش. پرودم روش وام‌گروهی «گروههای همبستگی» را به کار برد و شروع به دادن وامهای کوچک از سرمایه جاری کرد.

پرودم در پنج‌ساله اول عملیاتش به بیش از ۱۳/۳۰۰ مؤسسه تجاری کوچک که ۷۷٪ صاحبان آنها را خانمها تشکیل می‌دادند، وام پرداخت کرد. مبلغ این وامها بیش از ۲۷ میلیون دلار با میانگین ۲۷۳ دلار بوده است و در طول این مدت نرخ عدم پرداخت نزدیک به صفر باقی ماند. در این پنج سال، پرودم فقط حدود ۲۰۰۰ دلار از ۲۷ میلیون دلار پولی را که وام داده بود، نتوانست وصول کند.

عوامل بسیاری در موفقیت پرودم مشارکت داشته‌اند. مهمترین این عوامل عبارت بودند از: تعهد این سازمان نسبت به کیفیت کلی، از جمله بازپرداخت صد درصد سرمایه‌گذاری برای آموزش کارمندان و یک مدیریت قدرتمند نظام اطلاعاتی، در اواخر سال ۱۹۹۱، اوراق بهادار پرودم معادل ۴

اکسیون اینترنشنال یک سازمان خصوصی غیرانتفاعی امریکایی بنیاد است که هم‌اکنون با شبکه‌ای از مؤسسه‌ها در سیزده کشور امریکای لاتین و شش شهر ایالات متحد امریکا، همکاری فنی می‌کند. شبکه آن که متشکل از هجده سازمان مستقل است، طی پنج سال گذشته بیش از یک میلیارد دلار وام با میانگین کمتر از ۵۰۰ دلار، به واحدهای اقتصادی خرد، پرداخت کرده است.

سه فقره از مترقی‌ترین مؤسسه‌های شبکه اکسیون کار خود را به عنوان سازمانهای غیرانتفاعی شروع کردند و در پنج سال اخیر به مؤسسه‌های مالی قانونی تبدیل شدند که بخشی از نظام مالی کشورهای خود به حساب می‌آیند ولی خدمات آنها منحصر به بخش واحدهای اقتصادی خرد است.

داستان پیدایش بانکوسل، اولین بانک خصوصی تجاری برای واحدهای اقتصادی خرد

کارگران در یک کارخانه چوب‌بری در بولیوی مشغول تراش چوب هستند. صاحب این کارخانه طی یک سال برای خرید ابزار و استخدام افراد بیشتر، شش بار از بانکوسل وام دریافت کرد.

شعبه‌های داخلی بانکوسل در لاپاز (بولیوی). وسط: باجه اطلاعات شعبه ناحیه گاریتا، در پسزمینه پوستری است با مضمون «من هر دوشنبه بازرپرداختم را انجام می‌دهم». چپ، مراجعان در شعبه ال آلتو، راست، ورودی این شعبه.

بانک همراه با پیش‌بینی سودآوری آن، آموزش کارمندان و احراز شرایط کمیته نظارت بر بانکهای بولیوی. بانکوسل در سال ۱۹۹۲ کار خود را شروع کرد. پرودم ۴ میلیون دلار اوراق بهادار را به صورت سهام به بانکوسل انتقال داد و با این کار یکی از بزرگترین سهامداران این بانک تازه تأسیس گردید. سایر سهامداران آن عبارت بودند از: اکسیون، کالمیدو و از کانادا که در تشکیل این بانک نقش بسیار مؤثری داشت، فاندس از سوئیس و آی سی سی، شعبه خصوصی بانک توسعه بین‌المللی امریکا.

یک بانک کوچک سودآور

بانکوسل پس از چهار سال فعالیت، در حال حاضر از طریق بیست و نه شعبه خود، خدماتش را در اختیار نزدیک به ۷۰/۰۰۰ نفر از مشتریان قرار می‌دهد. این تعداد ۴۰٪ کل مشتریان نظام بانکی بولیوی را تشکیل می‌دهد. نکته جالب اینجاست که در حالی که زیان وام‌های بانکوسل در سال ۱۹۹۴ خیلی پایین بوده، بالاترین بازگشت سرمایه در نظام بانکی بولیوی را داشته است. مشتریان این بانک که از نظر بانکهای دیگر قابل پذیرش نیستند، مردم بومی بسیار کم‌درآمدی هستند که اغلب آنها را خانمهایی تشکیل می‌دهند که وام‌های بسیار کوچک مطالبه می‌کنند. در حال حاضر، بانکوسل سالانه حدود ۸۰ میلیون دلار وام کوتاه‌مدت با میانگین ۶۰۰ دلار پرداخت می‌کند. موجودی اوراق بهادار ثابت بانکوسل نزدیک به ۳۵ میلیون دلار است که حدود یک‌چهارم آن از طریق سپرده‌های پس‌انداز، سرمایه‌گذاری می‌شود. برنامه این بانک گسترش پوشش خود در بولیوی است، تا بسجج پس‌اندازهایش را افزایش داده و خود را به عنوان یک بانک سودآور ابقا کند، بانکی که خدماتش در دسترس افراد محروم از خدمات مالی قرار می‌گیرد.

موفقیت بانکوسل به تجدید وضع نظام مالی بولیوی کمک می‌کند. در سال ۱۹۹۴، کمیته نظارت بر بانکها، یک مؤسسه مالی قانونی جدید ایجاد کرد تا وسیله قانونی شدن سایر سازمانهای غیرانتفاعی قدرتمند را فراهم کند و به این صورت دستیابی به خدمات مالی این بخش را گسترش دهد. در کشورهای دیگر نیز، مؤسسه‌ها تجربه بانکوسل را الگو قرار داده و آن را با وضعیت خود مطابقت داده‌اند. برای مثال، مؤسسه‌های ک - رپ (K-Rep)، در کنیا، آکسیون کامیونیتاریا دل پرو (comunitaria del Peru)، و خنسیس (Genesis) در گواتمالا، راه بانکوسل را در پیش گرفته و برنامه‌ریزی کرده‌اند که در دو سال آینده به مؤسسه‌های مالی قانونی منحصر به خرده وام‌دهی، تبدیل شوند. ■

میلیون دلار بود و این سازمان متوجه شد که با وجود موفقیتش، فقط به درصد کوچکی از بازار نیازمند به خدماتش دست یافته است.

تقاضاهای فراوان، همراه با تمایل به تدارک خدمات مربوط به پس‌انداز برای وام‌گیرندگان و دستیابی به بازارهای سرمایه برای نقدینه، رهبری پرودم را به سوی تبدیل این مؤسسه غیرانتفاعی به یک بانک خصوصی تمام عیار سوق داد. بانکی با خدمات منحصر به خرده وام‌دهی که از این بابت در جهان اولین بوده است.

این انتقال که نیازمند یک دوره زمانی دوساله بود، در سال ۱۹۸۹ شروع شد. مراحل این کار بدین شرح بود: بالا بردن سرمایه مالی به میزانی که قانون بولیوی به منظور صدور پروانه برای یک بانک تعیین کرده بود، طراحی ساختار مالی

یک فروشنده میوه و سبزیجات در ال آلتو (ناحیه لاپاز). این زن در چهار سال، هشت بار از بانکوسل وام گرفت و آخرین وام او پنجاه برابر اولین وامش بود.

